

Το κείμενο που ακολουθεί είναι απόσπασμα ενός μεγαλύτερου άρθρου που έπεσε στα χέρια μας κατά τη διάρκεια μιας σύντομης έρευνας σχετικά με τους Διεθνείς Οργανισμούς και τη συμφωνία του Μπρέτον Γουντς. Ο τίτλος του άρθρου ήταν «Τι πρέπει να γνωρίζετε για την Παγκοσμιοποίηση και τον Διεθνή Οργανισμό Εμπορίου» και οι συγγραφείς του -αξιοσέβαστοι οικονομολόγοι αμφότεροι- το παρουσίασαν για πρώτη φορά το 2000 στο μανατζερίστικο «Συνέδριο των Δελφών». Μετά την αρχική επιτυχία, το άρθρο δημοσιεύθηκε το 2002 στο τίγκα ακαντέμια περιοδικό Review of International Economics.

Μεταφράσαμε και δημοσιεύουμε το απόσπασμα έχοντας κατά νου πολλαπλούς στόχους. Πρώτον θέλουμε να δείτε από πρώτο χέρι τι τραβάμε για να γράψουμε τα τρελλά που γράφουμε, αν και η συγκεκριμένη περίπτωση ήταν πολύ light, κάτι άλλες μαλακίες είχαν και εξισώσεις. Δεύτερον, θέλουμε να υποστηρίξουμε όσα λέμε στο εφτασέλιδο μακρινάρι που φιλοξενούμε σε άλλες σελίδες, σχετικά με τους Διεθνείς Οργανισμούς της δεκαετίας του '90 -μην τα ξαναλέμε, τα διαβάσατε, και αν δεν τα διαβάσατε, να πάτε πρώτα να τα διαβάσετε, ειδάλλως από το παρόν αριστούργημα δεν θα καταλάβετε χριστό. Τρίτον και σημαντικότερο, ελπίζουμε, έστω και καθυστερημένα, να εξοικειώσουμε τον προσεκτικό αναγνώστη/στρια με τον χειρισμό αγγλοσαξονικών αρκτικολέξων, κατά τρόπο ώστε να μπορεί έπειτα να ισχυρίζεται ότι συμμετείχε στο Σιάτλ αυτοπροσώπως, με προφανή ωφέλη όσον αφορά την κοινωνικότητα στον δύσκολο κόσμο του παγκόσμιου χωριού, το οποίο, όπως θα έπρεπε να έχουμε καταλάβει ήδη, τελικά βρισκόταν μεταξύ Πατνηίων, Αλεξάνδρας και Σόλωνος.

Οπότε προσεκτικά και δίχως να βαριέστε, ιδού:

ΣΙΑΤΛ 1999

Η ΩΡΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ, ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΡΤΩΝ ΝΤΥΣΙΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΜΦΙΒΟΛΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

ΤΙ ΣΥΝΕΒΗ ΣΤΟ ΣΙΑΤΛ;¹

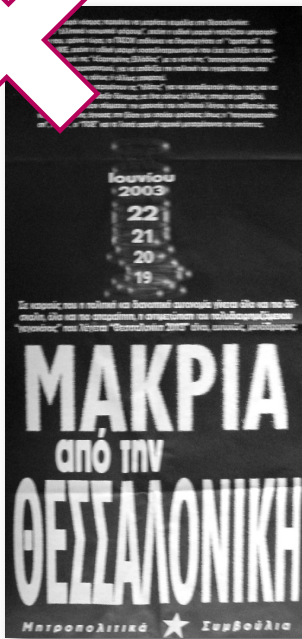
Θα πρέπει τώρα να περιγράψουμε τα γεγονότα που συνόδευσαν την υπουργική σύνοδο του Διεθνούς Οργανισμού Εμπορίου (WTO) η οποία έλαβε χώρα στο Σιάτλ τον Δεκέμβριο του 1999. Οι υπουργικές σύνοδοι του WTO λαμβάνουν χώρα σε τακτά χρονικά διαστήματα, δηλαδή κάθε δύο χρόνια και σε διαφορετική τοποθεσία κάθε φορά. Ο σκοπός της συγκεκριμένης συνόδου ήταν γνωστός: να αποφασιστούν οι παράμετροι ενός νέου κύκλου διαπραγματεύσεων. Αλλά αυτό δεν κατέστη εφικτό. Ως γνωστόν, η σύνοδος προσέγκυσε διαδηλωτές οι οποίοι διαδήλωσαν στους δρόμους του Σιάτλ και τελικά ακύρωσαν την εισαγωγική συνεδρίαση. Όμως, παρότι έπειτα οι διαπραγματευτές προχώρησαν σε εκτενείς συζητήσεις, απέτυχαν να καταλήξουν σε συμφωνία και τελικά αναχώρησαν από το Σιάτλ με τα χέρια αδειανά.

Θα μπορούσαμε εδώ να ρωτήσουμε: «γιατί»; Όπως ήταν φυσικό, οι διαδηλωτές ισχυρίστηκαν ότι χάρη στις κινητοποιήσεις τους, ο νέος γύρος διαπραγματεύσεων εκτροχιάστηκε και ο Διεθνής Οργανισμός Εμπορίου μπήκε στον πάγο. Από την άλλη, οι περισσότεροι από εκείνους που συμμετείχαν στις διαπραγματεύσεις, επιμένουν ότι η αποτυχία τους να έλθουν σε συμφωνία ελάχιστη σχέση είχε με τις διαδηλώσεις.

Το πρώτο πρόβλημα ήταν ότι τα κράτη μέλη του WTO είχαν αποτύχει να συμφωνήσουν εκ των προτέρων σχετικά με τα θέματα των συναντήσεων του Σιάτλ. Για μήνες συναντιούνταν στην έδρα του WTO στη Γενεύη, προσπαθώντας να έλθουν σε συμφωνία, και για μήνες αποτύγχαναν, πολύ πριν οι διαδηλωτές του Σιάτλ κατέβουν στο δρόμο. Παρόλ' αυτά, η υπουργική σύνοδος αποφασίστηκε να λάβει χώρα, αν και η αποτυχία της

προετοιμασίας σήμαινε ότι η προσπάθεια ήταν καταδικασμένη εκ των προτέρων. Η αποτυχία της προετοιμασίας της συνόδου οφειλόταν αφενός στην κακοτυχία και από την άλλη στο βάθος των διαφορών μεταξύ των συμμετεχόντων.

Όσον αφορά την κακοτυχία, πρέπει να αναφέρουμε ότι η προσοχή των Ηνωμένων Πολιτειών είχε διασπαστεί λόγω των συνομιλιών με την Κίνα σχετικά με την είσοδο της τελευταίας στον WTO. Κανονικά οι σχετικές διαπραγματεύσεις έπρεπε να έχουν ολοκληρωθεί πολύ νωρίτερα, καθυστέρησαν όμως εξαιτίας του τυχαίου βομβαρδισμού της κινεζικής πρεσβείας στο Βελιγράδι. Εξαιτίας αυτού του ατυχήματος, οι διαπραγματεύσεις με την Κίνα καθυστέρησαν, έπειτα συνεχίστηκαν, για να ολοκληρωθούν τελικά λίγο πριν από την υπουργική σύνοδο του WTO. Έτσι, οι Ηνωμένες Πολιτείες εμποδίστηκαν να αφιερώσουν όλες τους

ΑΜΕΣΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Συχνά ισχυριζόμαστε αναμεταξύ μας ότι η «απόκριση στα γεγονότα», όχι μόνο δεν πρέπει να είναι άμεση, αλλά πρέπει να καθυστερεί αναλόγως της κρατικής συσκότισης που επικρατεί γύρω από τα γεγονότα. Γενικώς, ότι δεν πρέπει να πατάμε το κουμπακί, όσο δελεαστικό και αν είναι το λινκ.

Πιστοί σε αυτή τη βασική αρχή, οι Έλληνες αυτόνομοι χρειαστήκαμε περίπου τέσσερα χρόνια για να απαντήσουμε στα γεγονότα του Σιάτλ, με αυτήν εδώ την αφίσα που κολλήθηκε το 2003, λίγο πριν τη σύνοδο της Ε.Ε. στη Θεσσαλονίκη: Επειδή το κείμενο δεν φαίνεται, θα σας το διαβάσουμε:

Ένα σωρό κόσμος περιμένει να μετρήσει κεφάλια στη Θεσσαλονίκη:

Το «Ελληνικό Κοινωνικό Φόρουμ», εκείνη η ειδική μορφή ντεπόζιτου ψηφοφόρων που, χρόνια τώρα, το ΠΑΣΟΚ επιδιώκει να δημιουργήσει στα «αριστερά» του.

Το ΚΚΕ, εκείνη η ειδική μορφή σοσιαλπατριωτισμού που έχει επιλέξει να συνδυάσει το κενό της «εξαρτημένης Ελλάδας» με το κενό της «αντιπαγκοσμιοποίησης» και του αντιαμερικανισμού, για να επιδείξει την πολιτική του ηγεμονία στο διάχυτο κενό που ούτως ή άλλως επικρατεί.

Οι μπάτσοι, που περιμένουν τις «πλάτες» για να εκπαιδευτούν πάνω τους και να κάνουν και αυτοί επίδειξη δύναμης σε ένα ούτως ή άλλως στημένο ραντεβού, έχουν έναν επιπλέον σύμμαχο: την απουσία του πολιτικού λόγου, το καθεστώς της νομιμοποιημένης άγνοιας στη βάση του οποίου φούσκες όπως η «παγκοσμιοποίηση», η «ΕΕ», ο «ΠΟΕ» και τα λοιπά ασαφή αρχικά μετατρέπονται σε οντότητες.

Σε καιρούς που η πολιτική και διανοητική αυτονομία γίνεται όλο και πιο δύσκολη, όλο και πιο απαραίτητη, η αντιμετώπιση του πολυδιαφημιζόμενου «γεγονότος» που λέγεται «Θεσσαλονίκη 2003» είναι ευτυχώς, μονόδρομος:

ΜΑΚΡΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
Μητροπολιτικά Συμβούλια

Βέβαια, το άμεσο αποτέλεσμα της πρωτοβουλίας ήταν να μας βρίζει χυδαία όλο το παγκόσμιο χωριό, όπως αυτό ορίστηκε στην εισαγωγή, και να μας σκίζουν στη ζούλα τις αφίσες που είχαμε πληρώσει από την τσέπη μας. Μάλιστα, ο Μάκης, ο Μήτσος και η Σούλα (αλήθεια λέμε, έτσι υπέγραφαν) έβγαλαν μπροσούρα - απάντηση με τίτλο «Θεσσαλονίκη 2003: Κριτική Αποτίμηση». Σήμερα από την άλλη, μάς φαίνεται πως δεν τα είχαμε πάει και τόσο άσχημα, αν εξαιρέσουμε ότι για λίγο είχαμε χάσει το χιούμορ μας.

τις προσπάθειες στον καθορισμό της ατζέντας της υπουργικής συνόδου.

Ακόμη και δίχως αυτή την κακοτυχία βέβαια, είναι ούτως ή άλλως πιθανό η συμφωνία να αποδεικνυόταν εξαιρετικά δύσκολη. Οι διαφορές αντιλήψεων που χώριζαν τους συμμετέχοντες ήταν εξαιρετικά σημαντικές: σε ορισμένες περιπτώσεις μάλιστα, έφταναν ακόμη και σε διαφωνίες περί του κατά πόσο συγκεκριμένα ζητήματα έπρεπε να συζητηθούν ή όχι. Στην αγροτική παραγωγή για παράδειγμα, οι ΗΠΑ και οι Λιγότερο Αναπτυγμένες Χώρες (Λ.Α.Χ.) συμμαχούσαν με άλλους εξαγωγείς αγροτικών προϊόντων και όλοι μαζί υποστήριζαν την πρόοδο των διαπραγματεύσεων. Η Ευρωπαϊκή Ένωση και η Ιαπωνία όμως, δεν ήθελαν ούτε να ακούσουν για το συγκεκριμένο ζήτημα. Από την άλλη, η Ευρωπαϊκή Ένωση είχε συμμαχήσει με τις ΗΠΑ σε μια διαφορετική περιοχή των διαπραγματεύσεων: το ζήτημα των εργασιακών συνθηκών και προτύπων. Οι δυο τους επεδίωκαν τουλάχιστον μια συζήτηση του ζητήματος σε κάποιο νέο γύρο διαπραγματεύσεων, ενώ οι Λ.Α.Χ. ήταν κάθετα αντίθετες στο συγκεκριμένο ενδεχόμενο. Οι Λ.Α.Χ., η Ε.Ε και η Ιαπωνία είχαν συνασπιστεί εναντίον των ΗΠΑ σχετικά με το ζήτημα των μέτρων εναντίον του ντάμπινγκ.² Όλοι αυτοί ζητούσαν να ξανανοήσουν διαπραγματεύσεις με στόχο τον περιορισμό αυτής της όλο και δημοφιλέστερης εμπορικής πολιτικής, αλλά οι ΗΠΑ αρνούνταν. Τέλος, οι Λ.Α.Χ. ήταν ιδιαίτερα δυσαρεστημένες με την καθυστέρηση της συμφωνίας που αφορούσε τα προϊόντα της κλωστοϋφαντουργίας και ζητούσαν επαναδιαπραγμάτευση του χρονοδιαγράμματος. Ένωσαν πως τελικά η συναίνεσή τους στη συμφωνία TRIPS³ ελάχιστα είχε ωφελήσει την πρόσβασή τους στις αναπτυγμένες αγορές. Και εδώ όμως οι ΗΠΑ και η Ε.Ε. διαφωνούσαν. Για κάθε ένα από αυτά τα ζητήματα, υπήρχε τουλάχιστον ένας εκ των συμμετεχόντων που αρνούνταν ακόμη και να το συζητήσει.

Αλλά τα προβλήματα της συνόδου δεν τελείωναν εδώ. Οι ΗΠΑ, ως οικοδεσπότης της συνόδου, πίεζαν για τη διεξαγωγή ενός νέου

γύρου που θα περιελάμβανε πολλά ζητήματα και θα προχωρούσε γρήγορα, γεγονός που έκανε ορισμένες χώρες να νιώθουν ότι παρασύρονται σε ασύμφορες συμφωνίες. Επιπλέον, πολλοί παίκτες κλειδιά των διαπραγματεύσεων είχαν μόλις αναλάβει τα καθήκοντά τους. Ο σημαντικότερος από αυτούς ήταν ο Μάικ Μουρ, που είχε διοριστεί στη θέση του Γενικού Διευθυντή του WTO ελάχιστο χρόνο πριν. Τέλος, είναι πιθανόν η συμμετοχή πολλών χωρών σε πληθώρα περιφερειακών συμφωνιών, όπως η NAFTA, η Mercosur⁴ και οι διάφορες εμπορικές συμφωνίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να δρούσε ανασχετικά ως προς την επιθυμία τους για περαιτέρω πολυμερή απελευθέρωση του εμπορίου.

Εν τω μεταξύ, το πλήθος των συγκεντρωμένων διαδηλωτών αποδείχθηκε πρωτοφανές. Στις τάξεις τους περιλαμβάνονταν αντιπρόσωποι των αμερικανικών συνδικάτων, ακτιβιστές των εργατικών δικαιωμάτων, περιβαλλοντικές ομάδες, υποστηρικτές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και αντιεταίρικά συμφέροντα [anticorporate interests]. Η αντίθεσή τους στη σύνοδο εκφράστηκε με συμβατικές μορφές, όπως η πικετοφορία, τα συνθήματα και ο αποκλεισμός δρόμων. Παρόλ' αυτά, η δημοσιότητα που πήρε το γεγονός προσέλκυσε και μια ομάδα αυτοαποκαλούμενων αναρχικών. Αυτοί δεν ενδιαφέρονταν ιδιαίτερα για το εμπόριο ή τον WTO, επιδόθηκαν όμως σε καταστροφές, πετροπόλεμο και σπάσιμο βιτρίνων, με αποτέλεσμα να κυριαρχήσουν στη δημοσιότητα και φυσικά να αποκτήσουν πληθώρα εχθρών. Είναι γεγονός ότι αυτού του είδους οι πρακτικές προσέλκυσαν πολύ περισσότερη δημοσιότητα από όση θα είχαν προσελκύσει από μόνες τους οι ειρηνικές διαδηλώσεις, αλλά η γενική τους επίδραση παραμένει ασαφής.

Προς το τέλος της εβδομάδας των συναντήσεων, και ενώ οι διαπραγματεύσεις δεν είχαν σημειώσει παρά ελάχιστη πρόοδο, ο πρόεδρος Κλίντον επισκέφθηκε το Σιάτλ και έβγαλε ένα λόγο που κατά τα φαινόμενα τις εκτροχίασε εντελώς. Προηγουμένως, οι ΗΠΑ και η Ε.Ε. ήλπιζαν να εισάγουν στις διαπραγ-

ματεύσεις το ζήτημα των εργατικών δικαιωμάτων, αλλά σε μικρή κλίμακα. Προσπαθούσαν να πείσουν τις αναπτυσσόμενες χώρες ότι το ζήτημα θα συζητούνταν μόνο, δίχως να γίνει αντικείμενο διαπραγμάτευσης, και ότι σε κάθε περίπτωση η συζήτηση δεν θα συνοδευόταν από την επιβολή εμπορικών κυρώσεων με στόχο την προστασία των εργατικών δικαιωμάτων. Το κατά πόσο κάτι τέτοιο ήταν εφικτό, παραμένει ασαφές. Το γεγονός πάντως είναι ότι ο λόγος του Προέδρου Κλίντον αναφερόταν ρητά στην επιβολή εμπορικών κυρώσεων προκειμένου να διασφαλιστούν εργατικά δικαιώματα. Από εκεί και έπειτα, η αντίθεση των αναπτυσσόμενων χωρών ακόμη και στη συζήτηση του θέματος, οξύνθηκε θεαματικά και κατέστη προφανές ότι ήταν αδύνατο να καθοριστεί κάποια θεματολογία για έναν επόμενο γύρο διαπραγματεύσεων.

Όπως αναφέραμε παραπάνω, οι διαδηλωτές ισχυρίζονται ότι η αποτυχία της συνόδου οφείλεται στην παρέμβασή τους, ενώ την ίδια στιγμή οι διαπραγματευτές ισχυρίζονται ότι οι διαδηλωτές ελάχιστα καθόρισαν το αποτέλεσμα. Δεν γνωρίζουμε ποιος από τους δύο έχει δίκιο και ίσως κανείς δεν γνωρίζει. Απ' ό,τι φαίνεται βέβαια, ο λόγος του Προέδρου Κλίντον αποτέλεσε τη σταγόνα που ξεχείλιζε το ποτήρι και ίσως όντως να είχε επηρεαστεί από τις διαδηλώσεις. Από την άλλη βέβαια, ίσως ο Κλίντον να είχε καταλήξει ότι οι διαπραγματεύσεις θα αποτύγχαναν ούτως ή άλλως, οπότε αποφάσισε να χρησιμοποιήσει την ευκαιρία προκειμένου να μαζέψει πόντους για λογαριασμό του Αλ Γκορ. Ίσως πάλι ο πραγματικός του στόχος να ήταν η σύναψη κανονικών μόνιμων εμπορικών σχέσεων με την Κίνα και να μην επιθυμούσε να εξαγριώσει περαιτέρω τα συνδικάτα, τουλάχιστον πριν από τις εκλογές. Δεν έχουμε τρόπο να γνωρίζουμε.

Θα πρέπει παρόλ' αυτά να σημειώσουμε ότι αυτού του είδους η αποτυχία εμπορικών διαπραγματεύσεων διόλου πρωτοφανής δεν είναι. Στις αρχές της δεκαετίας του '80, σε μια άλλη υπουργική σύνοδο, οι ΗΠΑ είχαν

επίσης αποτύχει να ξεκινήσουν έναν νέο γύρο διαπραγματεύσεων. Αργότερα, πριν από τη σύνοδο της Ουρουγουάης,⁵ οι διαπραγματεύσεις κατέρρευσαν πολλές φορές, δίχως ελπίδα επανεκκίνησης. Παρόλ' αυτά ξαναξεκίνησαν και τελικά ολοκληρώθηκαν με επιτυχία. Είναι λοιπόν πολύ πιθανό τα όσα δεν έγιναν στο Σιάτλ να συμβούν αργότερα, σε διαφορετικό τόπο και χρόνο.

1. Απόσπασμα από το Alan Deardorf & Robert Stern, 'What you Should Know About Globalization and the World Trade Organization', *Review of International Economics*, Vol. 10, No. 3, 2002. Όλες οι σημειώσεις είναι του μεταφραστή.
2. Dumping: Η εμπορική πρακτική σύμφωνα με την οποία ένα εμπόρευμα πωλείται στο εξωτερικό πολύ φτηνότερα από ό,τι στο εσωτερικό της χώρας όπου παράγεται. Προφανώς, τα έσοδα από την εσωτερική αγορά της μητρικής χώρας χρησιμοποιούνται ώστε να καταστραφεί ο ανταγωνισμός στο εξωτερικό.
3. TRIPS: Trade Related Intellectual Property Agreement [Εμπορική Συμφωνία Πνευματικής Ιδιοκτησίας]. Προφανώς η σχέση της με τα προϊόντα της κλωστοϋφαντουργίας διέρχεται μέσα από την παραγωγή αντιγράφων, των γνωστών και ως μαϊμού. Πολλές φορές βέβαια, οι Γκούτσι του κόσμου τούτου παράγουν τα προϊόντα τους σε χώρες του τρίτου κόσμου, οπότε οι «μαϊμούδες» δεν είναι παρά το ίδιο προϊόν χωρίς τη φήμη. Περίπλοκο...
4. Η Mercosur είναι συμφωνία εμπορίου μεταξύ χωρών της Λατινικής Αμερικής. Έτος ίδρυσης 1991. (Αν δεν διαβάσατε το κείμενο περί Μπρέτον Γουντς, να πάτε να το διαβάσετε).
5. Η σύνοδος της Ουρουγουάης έλαβε χώρα το 1995 και αντικατέστησε τη συμφωνία GATT με τον οργανισμό WTO.

ΑΓΡΙΕΣ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΙΣ

Όπως θα παρατηρήσατε βέβαια, η αφίσα «Μακριά από τη Θεσσαλονίκη» δεν είχε φωτογραφία. Πράγματι, οι αυτόνομοι πιστεύουμε ότι για να δει κανείς και φωτό από τα «γεγονότα», θα πρέπει να περιμένει λίγο ακόμη. Οπότε, δεκαοκτώ χρόνια έπειτα από το μεγαλείο της «μάχης του Σιάτλ», αξιωθήκαμε κι εμείς να γράψουμε «Seattle 1999» στο google photos.

Καλά κάναμε και καθυστερήσαμε λίγο! Σήμερα βρισκόμαστε δύο δεκαετίες μετά, οπότε τα γεγονότα που μεσολάβησαν εν τω μεταξύ, μάς έχουν προικίσει με την ικανότητα να αντιλαμβανόμαστε πότε οι «άγριες συγκρούσεις» είναι κρατικά οργανωμένες. Τα σημεία κλειδιά είναι:

- α. «οι άγρια συγκρουόμενοι» είναι στην πραγματικότητα ένας μαλάκας μόνος του.
 - β. Οι μπάτσοι επιδεικνύουν αμηχανία, παρά το προηγούμενο εκτενές μπρήφινγκ.
 - γ. Οι φωτογράφοι είναι χαλαροί.
 - δ. Οι τροχαίοι ψάχνονται να ρίξουν καμιά κλήση.
- Αν σήμερα μπορούμε και τα αναγνωρίζουμε όλα αυτά με το μάτι του ειδικού, είναι γιατί στο μεσοδιάστημα έχουμε υποστεί ειδικά σεμινάρια:

Ας πούμε εδώ: Τον Αύγουστο του 2012, η ελληνική μαχόμενη δημοσιογραφία, που τότε ήταν απασχολημένη να κατασκευάζει το «φαινόμενο της Χρυσής Αυγής», δημοσίευσε αυτή τη φωτογραφία υπό τον τίτλο «Άγριες Συγκρούσεις της Χρυσής Αυγής στην Κόρινθο». Ο παχουλός κύριος που σπρώχνει την ασπίδα πιθανότατα δεν έχει κολλήσει ένσημα για τον κόπο του, οπότε το τελικό προϊόν είναι πιθανόν να αντιμετωπίσει εμπορικές κυρώσεις.